

## پویا سازی مناظر ساحلی با تکیه بر فرایندهای بومی ( نمونه موردی: ساحل دریا کوچک چابهار )

ساناز حکیم زاده

دانشجوی کارشناسی ارشد شهرسازی، طراحی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی مشهد، sanaz.hakimzadeh@yahoo.com

### چکیده

با گسترش ساخت و سازهای بی رویه در شهرهای امروزی، توجه به عناصر طبیعی که در کم کردن آثار نامطلوب فضاهای مصنوعی و انسان ساخت نقش بسزایی دارند، کم شده است؛ همچنین در میان هیاهو و پیچیدگی زندگی امروز نیاز به وجود فضاهایی که گذران اوقاتی را به دور از دغدغه های زندگی و در بستر طبیعی پاسخگو باشد، بسیار احساس می شود. توجه به عناصر طبیعی موجود در شهرها از جمله موارد مهم در شکل گیری منظر مطلوب و کارآمد برای افراد می باشد. از جمله این وجوه طبیعی دریاها می باشند که فضاهای اطراف آنها به عنوان جزئی جدانشدنی از منظر ذهنی و عینی ساکنان بافت های همجوار شناخته می شوند. فضاهایی که مکانی برای رخداد فعالیت ها و رفتارهایی به تناسب فرهنگ، ویژگی های بومی و شرایط خاص زندگی در آن مناطق می باشد. شکل گیری و تعریف مناسب مناظر ساحلی به صورت مستقیم با رفتارها و فعالیت های بومی مردم محلی ارتباط دارد به گونه ای که پویاسازی و افزایش سطح کیفی این فضاها را نمی توان بدون در نظر گرفتن فرایندهای بومی اطراف آن ها متصور شد. پژوهش حاضر به بررسی رابطه متقابل فرایندها و فعالیت های بومی با پویاسازی مناظر ساحلی می پردازد و به عنوان نمونه موردی مجموعه عوامل و پارامترهای منتج از پژوهش در ساحل دریا کوچک چابهار مورد ارزیابی و تحلیل قرار گرفته است.

**واژه های کلیدی:** مناظر ساحلی، آب، فعالیت های بومی، دریا، لبه ساحلی

### ۱- مقدمه

نوارهای ساحلی به عنوان یکی از مناطق پراهمیت هر کشور محسوب می گردد. از طرف دیگر همواره همجواری آب و خشکی منشا شکل گیری اجتماعات بشری بوده است. در شرایط کنونی جهان با توجه به زندگی های پیچیده و پر از هیاهو، توسعه نواحی ساحلی اهمیت بیشتری پیدا می کند. کشور ایران با توجه به داشتن مرز آبی وسیع در شمال و جنوب از این قاعده مستثنی نمی باشد. [۱]

سواحل هر کشور از نظر اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و حتی نظامی اهمیت دارند. زیرا از یک سو حدود ۷۵ درصد سطح زمین را آب فرا گرفته است و از سویی دیگر بسیاری از تاسیسات ارتباطی و توریستی در این مناطق قرار دارند. امروزه اهمیت و پتانسیل عظیم سواحل و دریاها در بخش های حمل و نقل، تامین غذا، توریسم و سایر موارد آن بر کسی پوشیده نیست. محدوده ساحل به عنوان مرز خشکی و دریا در فضاهای شهری از جایگاه ویژه ای برخوردار است. [۱]

<sup>۱</sup> این مقاله برگرفته از پایان نامه نویسنده در مقطع کارشناسی مهندسی فضای سبز با عنوان "طراحی منظر ساحلی، نمونه موردی: ساحل دریا کوچک چابهار" به راهنمایی مهندس پدram رجب زاده، کارشناس ارشد معماری منظر دانشگاه شهید بهشتی تهران، در گروه فضای سبز دانشگاه بینالود مشهد می باشد.